

STANOWISKO nr 20
KONWENTU MARSZAŁKÓW WOJEWÓDZTW RP
z dnia 18.05.2016r.

w sprawie rekomendacji w zakresie polityki senioralnej

Samorządy Województw RP dostrzegają wyzwania związane ze starzeniem się społeczeństwa będące konsekwencjami zjawiska depopulacji i wydłużania się przeciętnej długości trwania życia. Według stanu na koniec 2014 roku udział ludności w wieku poprodukcyjnym w populacji Polski wyniósł 18,99%. Natomiast zgodnie z aktualnymi prognozami do 2050 roku wartość ta wzrośnie do poziomu 29,3%.

Zważywszy na znaczący wpływ zjawiska starzenia się społeczeństwa na procesy społeczne i gospodarcze, Konwent Marszałków Województw RP dostrzega konieczność zintensyfikowania działań na rzecz tworzenia środowiska przyjaznego osobom starszym, zapewniającego warunki do godnego starzenia się w zdrowiu, przy zachowaniu możliwie jak największej aktywności i niezależności.

Jednocześnie docenia dotychczas podejmowane inicjatywy na poziomie krajowym, wojewódzkim i lokalnym, zarówno przez podmioty publiczne, społeczne, jak i prywatne. Podkreśla również szczególne znaczenie przyjętych dokumentów: *Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020*, *Założeń Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014–2020* oraz *Programu wieloletniego „Senior-WIGOR” na lata 2015–2020*, które tworzą płaszczyznę do działań służących wszechstronnemu wspieraniu osób starszych oraz rozwojowi polityki senioralnej.

Mając na uwadze złożony charakter powyższego zagadnienia, potrzebę jego włączenia do głównego nurtu polityk publicznych, a także zważywszy na konieczność realizacji polityki senioralnej przy uwzględnieniu zasad decentralizacji i subsydiarności, Konwent Marszałków rekomenduje podjęcie działań w zakresie polityki senioralnej, w oparciu o przygotowane kierunki wymienione w załączniku nr 1 do niniejszego stanowiska. Są one efektem wspólnej pracy przedstawicieli poszczególnych województw i stanowią konsekwencję wymiany wiedzy, doświadczeń oraz dobrych praktyk z poszczególnych regionów.

Celem proponowanych rekomendacji jest wskazanie kierunków działaniom z zakresu polityki senioralnej, zainspirowanie do realizacji nowych przedsięwzięć na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym, w tym w ramach projektów partnerskich budujących płaszczyznę do długofalowej współpracy na rzecz tworzenia dogodnych warunków dla aktywnego i zdrowego starzenia się.

Postulowane rekomendacje dotyczą następujących obszarów:

- włączenia tematyki starości do realizowanych polityk publicznych,
- aktywności seniorów, wolontariatu,

- opieki medycznej i wsparcia opiekuńczego,
- aktywności fizycznej i profilaktyki zdrowotnej,
- srebrnej gospodarki i technologii dostosowanej do potrzeb seniorów,
- seniorów na obszarze wiejskim.

Rekomendacje mają charakter przekrojowy. Zainteresowany podmiot powinien indywidualnie wybrać, które z zaleceń odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom na danym terenie oraz ustalić sposób ich implementacji. Podkreślić należy jednak, że polityka senioralna kształtowana przy uwzględnieniu rekomendacji powinna być polityką opartą na dowodach (np. badaniach, pogłębionych diagnozach i analizach potrzeb mieszkańców) i uwzględniać podmiotowe traktowanie osób starszych m.in. poprzez tworzenie możliwości do ich włączania w projektowanie i realizację działań np. powoływanie rad seniorów na różnych poziomach jako ciał inicjatywnych oraz konsultacyjnych (zgodnie z zasadą „Nic o nas bez nas”).

Adresatami rekomendacji są przede wszystkim Samorządy Województw RP jako odpowiedzialne za zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionów, w tym poprzez m. in. włączanie tematyki starości do dokumentów strategicznych, wspieranie działań na rzecz budowania specjalistycznej infrastruktury ochrony zdrowia, zapewnienie wsparcia dla realizacji projektów w ramach regionalnych programów operacyjnych województw lub otwartych konkursów ofert w dziedzinie polityki społecznej, profilaktyki i ochrony zdrowia itp. Jednocześnie regiony jako te wspierające samorządy terytorialne na niższym szczeblu do wdrażania nowych rozwiązań w zakresie polityk publicznych mogą znacząco przyczynić się do promowania rekomendacji w gminach i powiatach, oferując różnorodnego typu wsparcie np. eksperckie lub finansowe (w ramach regionalnych programów operacyjnych województw) i koordynując działania na swoim obszarze.

Biorąc pod uwagę postulowane rekomendacje, Konwent Marszałków Województw RP zwraca się do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z prośbą o udzielenie wsparcia dla działań na szczeblu regionalnym poprzez ułatwienie dostępu do specjalistycznych szkoleń dla właściwych służb pracujących z osobami starszymi, środków na prowadzenie badań w zakresie polityki senioralnej oraz realizowanie projektów o charakterze innowacyjnym (szczególnie w kontekście możliwości wykorzystania środków z Funduszy Europejskich). Proponuje również Ministerstwu Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej rozważenie możliwości podjęcia działań na rzecz powiatów i gmin zainteresowanych rozwojem polityki senioralnej, szczególnie w kontekście aktywizacji osób starszych i animowania ich w społecznościach lokalnych oraz rozwoju sieci usług dla seniorów w środowisku lokalnym. Wpisuje się to m.in. w Program Operacyjny Wiedza Edukacja i Rozwój 2014-2020 w następujących obszarach wsparcia: innowacje społeczne, poprawa efektywności wybranych polityk publicznych, wsparcie dla obszaru zdrowia i rozwój szkolnictwa wyższego.

Konwent Marszałków Województw RP apeluje o wykorzystywanie potencjału interesariuszy społecznych i prywatnych oraz stałe zaangażowanie w rozwój spójnej polityki senioralnej. Należy podkreślić, że tylko tak realizowana polityka publiczna służyć będzie kreowaniu godnych warunków życia seniorów sprzyjających utrzymywaniu aktywności na różnych polach życia społecznego.

**Przewodniczący
Konwentu Marszałków Województw RP**

Wojciech Saługa

Powyższe stanowisko kieruje się do:

— Pani Elżbiety Rafalskiej – Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Rekomendacje w zakresie polityki senioralnej

Włączanie tematyki starości do realizowanych polityk publicznych

1. Włączanie tematyki polityki senioralnej do dokumentów strategicznych regionów
2. Centra doskonalenia nauczycieli / ośrodki metodyczne – upowszechnianie tematyki starości, całego cyklu życia człowieka w ramach procesu edukacji szkolnej
3. Uruchomianie kampanii medialnej dot. wieku dojrzałego – współpraca województw przy kampaniach społecznych dot. kreowania pozytywnego wizerunku starości, problemów osób starszych
4. Podejmowanie inicjatyw w celu zwiększenia bezpieczeństwa osób starszych, w tym poprzez edukowanie właściwych służb w zakresie przeciwdziałania sytuacjom wykorzystywania seniorów

Aktywność seniorów, wolontariat

1. Kampanie informujące i promujące aktywność społeczną seniorów
2. Kreowanie liderów i tworzenie warunków do ich działania w celu aktywizacji środowiska seniorów
3. Tworzenie baz informacyjnych, gdzie wskazane są organizacje działające na rzecz seniorów oraz ich oferty
4. Programy szkoleniowe promujące kształcenie specjalistów zajmujących się animowaniem działań w środowiskach senioralnych
5. Programy promujące aktywność środowiska seniorów wśród różnych grup pokoleniowych oraz wolontariat międzypokoleniowy

Opieka medyczna i wsparcie opiekuńcze

1. Wspieranie tworzenia na poziomie lokalnym centrów usług społecznych, w tym łączących usługi społeczne i zdrowotne
2. Tworzenie warunków do wspólnych działań w zakresie sektora usług społecznych i zdrowotnych
3. Realizowanie inicjatyw zmierzających do zwiększenia liczby lekarzy geriatrów i usprawnienia ścieżki specjalizacji

Aktywność fizyczna i profilaktyka zdrowotna

Programy dot. promocji profilaktyki zdrowotnej dla seniorów (np. z pielęgniarkami środowiskowymi, które edukują osoby starsze w ich domach)

**Przewodniczący
Konwentu Marszałków Województw RP**

Wojciech Saługa